

سر مقاله
آیا واقعا ترامپ ما و دنیا را سر کار گذاشته یا نه؟
ادامه از صفحه یک تفکر بزرگ: او معتقد است که برای موفقیت باید اهداف بلندپروازانه داشت و از محدودیت‌های ذهنی دوری کرد. استفاده از اهرم‌های فشار: ترامپ توضیح می‌دهد که چگونه می‌توان در مذاکرات از موقعیت‌های قدرت استفاده کرد. اهمیت تبلیغات: او بر این باور است که حتی تبلیغات منفی هم بهتر از نادیده گرفته شدن است و همیشه سعی کرده رسانه‌ها را درگیر کند. حفاظت از ضرر: ترامپ توصیه می‌کند که همیشه باید برای بدترین سناریوها برنامه‌ریزی کرد تا از ضررهای بزرگ جلوگیری شود. اعتماد به غریزه: او می‌گوید در بسیاری از تصمیم‌گیری‌هایش به شهود خود تکیه کرده است. با تامل در رفتار روزمره ترامپ و اصول ذکر شده بالا به عنوان زیربنای روحیات شخص اول در ایالات متحده به نظر می‌رسد رفتار و گفتار ترامپ بین دو دیدگاه بالا در نوسان است چرا که مجموعه کنش ها و واکنش های عادی و عجیب و غریب او تاکنون ملغمه ای از رفتار عادی و ساختارمند بوده که در سفرها ، برخوردها و در نشست ها ، کنفرانس خبری و بین المللی و حتی در سفرهای رسمی انواع و اقسام آن را مردم دنیا مشاهده کرده اند. به نظر می‌رسد او می‌خواهد در انواع معاملات امروز جهان در همه زمینه ها مرد همیشه برنده باشد در گفتگوها حرفش بر کرسی نشیند و در بده و بستان ها امتیازات بیشتری کسب کند و در یک کلام پیروز میدان لقب گیرد و برای این کار خود را به آب و آتش می‌زند ولی تجربه نشان داده همیشه اینگونه نیست. در عین حال او با تغییر مکرر مواضع و حتی گفته هایش رقیب را گیج می‌کند و با عدم ثبات در مواضع پدنبال برهم ریختن تمرکز رقبایست و در روند گفتگوها با حربه تغییر مکرر خواسته ها و افزایش مطالبات در فکر تسبیح منافع بیشتر و در مدت درخت کردن طرف مقابل است تا به رقیب بفهماند که در نهایت باید میدان را واگذار کند.
در چنین فضایی افزایش هزینه تحولات پرشتاب کنونی ، عدم تحقق وعده ها ، درست دریامدن انتظارات از همراهم و رفا و در عین حال طولانی شدن روند امور می تواند از ترامپ یک شخص عسیناگر بسازد که علیه منافع خود میز را واگزن کند و حتی امتیازات بیشتر به رقیب بدهد. به نظر می‌رسد جهان باید در مقابل این پدیده عجیب چنین سناریویی را فراهم سازد.

خبر
دستور رئیس‌جمهور برای پرداخت فوری مطالبات گندم‌کاران
رئیس‌جمهور با اشاره به اهمیت حمایت از بخش کشاورزی و امنیت غذایی کشور، دستور داد مطالبات گندم‌کاران در کوتاه‌ترین زمان ممکن پرداخت شود. به گزارش ایسنا، جلسه بررسی آخرین وضعیت تأمین کالاهای اساسی، مدیریت زنجیره تأمین، پشتیبانی لجستیکی و روند حمل‌ونقل کالا در کشور، با حضور مسعود پزشکیان رئیس‌جمهور و وزرای کشور، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، امور اقتصادی و دارایی و رئیس‌کل بانک مرکزی برگزار شد.
در این جلسه، دستگاه‌های مسئول گزارشی از آخرین اقدامات، تمهیدات اجرایی و روند تأمین، توزیع و جابه‌جایی کالاهای اساسی در سطح کشور ارائه کردند و آخرین وضعیت ذخایر راهبردی، تأمین ارز، حمل‌ونقل و پشتیبانی لجستیکی مورد بررسی قرار گرفت. رئیس‌جمهور پس از استماع گزارش‌های ارائه‌شده، بر ضرورت تداوم هماهنگی‌های بین‌بخشی، تسریع در اجرای برنامه‌های پیش‌بینی‌شده و استمرار اقدامات دستگاه‌های اجرایی برای حفظ پایداری بازار و تأمین نیازهای اساسی مردم تأکید کرد. پزشکیان همچنین بر تأمین مستمر و بدون وقفه ۱۱ قلم کالای اساسی و راهبردی کشور تأکید و تصریح کرد که در سیاست‌گذاری‌ها و تصمیمات اجرایی، باید اولویت تأمین و حمایت از تولیدات داخلی مورد توجه جدی قرار گیرد و در مواردی که ظرفیت تولید داخل پاسخگوی نیاز کشور است، وابستگی به واردات به حداقل ممکن کاهش یابد. رئیس‌جمهور در ادامه با اشاره به اهمیت حمایت از بخش کشاورزی و امنیت غذایی کشور، دستور داد مطالبات گندم‌کاران در کوتاه‌ترین زمان ممکن پرداخت شود.

پول های بلوکه شده ایران کجاها هستند؟

میلیاردها دلار پشت دیوار تحریم

دهها میلیارد دلار از منابع ارزی ایران طی سال‌های گذشته در نتیجه تحریم‌های آمریکا، محدودیت‌های بانکی و پیچیدگی‌های حقوقی از دسترس تهران خارج شده‌اند؛ دارایی‌هایی که از کره جنوبی و عراق گرفته تا برخی کشورهای آسیایی و اروپایی پراکنده‌اند و آزادسازی آن‌ها می‌تواند بر بازار ارز، بودجه دولت و حتی معیشت ایرانیان اثرگذار باشد. اما این منابع دقیقاً کجا قرار دارند، چه میزان هستند و در صورت آزاد شدن چه تغییری در اقتصاد ایران ایجاد خواهند کرد؟

با این حال حتی در چین و هند نیز دسترسی ایران به دارایی‌های خود با مشکلات متعددی مواجه است و نهادهایی که دسترسی ایران به این پول‌ها را تسهیل کنند با خطر تحریم‌ها از سوی آمریکا مواجه هستند

چرا این دارایی‌ها مسدود شدند؟

دلیل اصلی مسدود شدن بخش بزرگی از منابع ایران، بازگشت تحریم‌های آمریکا پس از خروج واشنگتن از برجام در سال ۲۰۱۸ بود. در نتیجه بانک‌های خارجی برای جلوگیری از مواجهه با تحریم‌های ثانویه آمریکا، از انتقال یا آزادسازی منابع ایران خودداری کردند. بخشی از انسدادها هم به دلیل توقیف اموال به دستور دادگاه‌هایی در آمریکا صورت گرفته‌است.

این وضعیت باعث شد درآمدهای حاصل از صادرات نفت ایران در حساب‌هایی در کشورهای خریدار باقی بماند و تهران نتواند به‌صورت آزادانه به آنها دسترسی داشته باشد.

چشانداز آزادسازی دارایی‌های کشور

در سال‌های اخیر، آزادسازی بخشی از منابع ایران همواره یکی از موضوعات مذاکرات غیرمستقیم میان تهران و واشنگتن بوده است. با این حال، تجربه پرورنده کره جنوبی و انتقال منابع به قطر نشان داد که حتی در صورت انتقال پول از یک کشور به کشور دیگر، لزوماً امکان دسترسی کامل ایران به آن فراهم نمی‌شود.

آمریکا انسداد دارایی‌های ایران با فشار به کشورهای میزبان را یکی از روش‌های فشار موثر بر ایران تلقی می‌کند. یکی از اهداف اعلام شده آمریکا در چارچوب سیاست فشار حداکثری، که در دوره نخست ریاست جمهوری دونالد ترامپ آغاز شد، رساندن صادرات نفت ایران به صفر بود. هر چند آمریکا نهایتاً در رسیدن به این هدف موفق نشد و ایران راه‌های متعددی برای فروش نفت و فرآورده‌های نفتی به رغم تحریم‌ها پیدا کرد، اما آمریکا در مرحله تکمیل فشار خود تلاش کرد تا دریافت درآمدهای نفتی ایران را به صفر برساند.

در نهایت، آنچه امروز درباره دارایی‌های مسدودشده ایران می‌توان با اطمینان گفت این است که بخش مهمی از آنها به درآمدهای نفتی در کشورهای آسیایی بازمی‌گردد؛ اما رقم دقیق، محل نگهداری کامل و وضعیت حقوقی همه این منابع به دلیل ساختار پیچیده تحریم‌ها، محرمانگی بانکی و تحولات سیاسی، همچنان در حاله‌ای از ابهام قرار دارد. بسیاری از برآوردها در دهها میلیارد دلار دارایی محدودشده‌سخن می‌گویند، اما هیچ فهرست رسمی و جامعی از تمامی این منابع در دسترس عموم نیست.

در حالی که برآوردهای مختلف از میزان دارایی‌های مسدودشده یا محدودشده ایران در خارج از کشور متفاوت است، بسیاری از گزارش‌های بین‌المللی و اظهارات مقامات ایرانی در سآله‌های اخیر رقمی بین ۲۰ تا ۴۰ میلیارد دلار را به‌عنوان محدوده تقریبی

ژاین: دارایی‌هایی که کمتر درباره آنها صحبت می‌شود

ژاین نیز از جمله کشورهایی است که پس از تشدید تحریم‌های آمریکا بخشی از درآمدهای نفتی ایران در بانک‌های آن باقی ماند. اگرچه اطلاعات دقیقی درباره وضعیت کنونی این منابع منتشر نشده، اما در سال‌های گذشته مقامات ایرانی از وجود چند میلیارد دلار منابع محدودشده در نظام بانکی ژاین خبر داده بودند.

کارشناسان معتقدند بخش زیادی از این منابع در چارچوب معافیت‌های محدود یا سازوکارهای بشردوستانه مدیریت شده و اطلاعات دقیقی از وضعیت فعلی آنها در دسترس عموم قرار ندارد. به گفته مقام‌های رسمی تا به امروز دولت ژاین از این دارایی‌ها برای برطرف کردن برخی نیازهای ایران از جمله پرداخت حق عضویت در سازمان‌ها و ایندهای بین‌المللی مساعت کرده‌است، با این حال دسترسی آزاد ایران به دارایی‌هایش در این کشورها هنوز فراهم نشده‌است.

اروپا و پرونده‌های حقوقی پیچیده

بخشی از دارایی‌های ایران در اروپا نیز طی سال‌های گذشته درگیر پرونده‌های قضایی و تحریمی بوده است. از جمله می‌توان به اختلافات حقوقی پیرامون برخی اوراق بهادار و دارایی‌های مرتبط با بانک مرکزی ایران اشاره کرد که در کشورهای اروپایی موضوع دعاوی قضایی قرار گرفته‌اند.

از جمله این دارائی‌ها می‌توان به ۱.۶ میلیارد دلار دارایی بلوکه شده ایران در لوگزامبورگ اشاره کرد که بر اساس دستور یک دادگاه در آمریکا به نفع خانواده‌های قربانیان عملیات تروریستی توقیف شدهبود. هر چند دادگاه‌های اروپایی رای به غیرقانونی بودن توقیف این اموال و تلاش برای ارسال آن به آمریکا داده‌اند، اما همچنان دسترسی به آن میسر نشده‌است.

با این حال، بسیاری از این پرونده‌ها ماهیت متفاوتی با «پول‌های بلوکه‌شده نفتی» دارند و در دسته مطالبات حقوقی یا دارایی‌های مورد مناقشه قرار می‌گیرند؛ به همین دلیل اطلاعات عمومی درباره آنها محدود است.

کشورهای دوست

دارایی‌های نقدی ایران در برخی از کشورها، مانند هند و چین با امول مسدود شده در بسیاری از کشورهای دیگر متفاوت است. مقام‌های ایرانی در مورد دهها میلیارد دلار دارایی ایران در چین، تأکید می‌کنند که نمی‌توان به شکل فنی از عبارت مسدود شده برای این دارایی‌ها استفاده کرد، چرا که امکان استفاده از این دارایی‌ها برای تأمین نیازهای کشور وجود دارد. در هند مشکلات دسترسی به دارایی‌های آن حدود ۷ میلیارد در برخی رسانه‌ها برآورد شده‌است، مشکل‌تر است. با این حال در طول سال‌های گذشته تلاش‌هایی برای استفاده از این دارایی‌ها در چارچوب نگهداری در قالب روپیه و خرید در داخل هند انجام شده‌است.

توصیف وضعیت امروز ایران، چندبار از تعبیر «شرایط پیچیده و چندوجهی» استفاده کرد و چندبار نیز از اینکه نهادهای رسانه‌ای کشور خصوصاً صدا وسیمّا، از تبیین این شرایط پیچیده غفلت می‌کنند گلایه کرد. اما تعبیر «شرایط پیچیده» در نظر رئیس‌جمهور چه معنایی ممکن است داشته باشد؟ و چرا او اینقدر روی این مفهوم مانور می‌دهد؟ شاید فهم دلایل این موضوع نیاز به برخی مقدمات داشته باشد.

سامانه درهم تنیده بحران‌ها

در تاریخ سیاست، همه بحران‌ها و تنش‌ها شبیه هم نیستند. برخی چنان شفاف و عریان‌اند که مرز میان «قبل» و «بعد» را به‌وضوح ترسیم می‌کنند: جنگ آغاز می‌شود، اقتصادی فرو می‌ریزد، انقلابی رخ می‌دهد یا توافقی بزرگ امضا می‌شود. اما در میان این لحظه‌های روشن، یک دسته دیگر از وضعیت‌ها وجود دارد که به‌مراتب دشوارتر و فرساینده‌ترند؛ وضعیت‌هایی که نه جنگ‌اند و نه صلح، نه ثبات‌اند و نه فروپاشی، نه امکان تصمیم‌گیری قاطع را فراهم می‌کنند و نه اجازه تعلل می‌دهند. این همان «منطقه خاکستری حکمرانی» است؛ جایی که ابهام، قاعده اصلی بازی است.

به نظر می‌رسد ایران امروز، به واسطه طراحی و مداخلات قدرت‌های مداخله‌گری

مثل آمریکا در چنین وضعیتی قرار گرفته یا در آستانه آن است؛ وضعیتی از جنس

تعلیق یا ابهام راهبردی. از یک سو، درگیری نظامی مستقیم میان ایران و آمریکا

متوقف شده و نوعی آتش‌بس ناتواشته در سطح منطقه‌ای برقرار است؛ از سوی

دیگر، هیچ نشانه قطعی از ورود کشور به یک دوره پایدار صلح یا ثبات قابل اتکا

دیده نمی‌شود. از سوی دیگر فشارهای اقتصادی(اعم از آنها که مزمن و قدیمی‌اند

سیاست روز

اخبار
رهبر شهید انقلاب در سه شهر کشور تشییع می‌شوند
اعلام محل دفن شهید خامنه‌ای
معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران با بیان اینکه تشییع پیکر رهبر شهید در سه شهر تهران، قم و مشهد قطعی است، گفت: در حال تدارک برای جمعیتی بیش از ۱۵ تا ۲۰ میلیون نفر در پایتخت هستیم.
به گزارش ایرنا، محمد امین توکلی زاده روز سه شنبه در پنجاه و دومین نشست کمیسیون فرهنگی و اجتماعی کلانشهرهای ایران گفت: محل خاکسپاری امام شهید طبق وصیت ایشان گرفت. به گفته معاون شهردار تهران، درخواست‌ها برای میزبانی از مراسم تشییع پیکر رهبر شهید از استان‌های مختلف ادامه دارد و احتمالاً مراسم در پایان ذی‌الحجه و اوایل محرم برگزار می‌شود. وی خبر داد که برای رهبر شهید سه روز برفه در نظر گرفته شده و مراسم تشییع در تهران حداقل ۲۴ ساعت طول خواهد کشید. توکلی زاده افزود: مشهد نیز فضای خاص خود را دارد؛ زیرا شرق کشور، به احتمال زیاد، بیشترین حضور را از کشورهای همسایه خواهد داشت. احتمالاً از عزیزان پاکستانی، افغانستانی، هندی و بنگلادشی و مردم کشمیر در مشهد پذیرایی خواهند شد. معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران ادامه داد: تشییع رهبر شهید تشییع متفاوتی خواهد بود. ما بزرگترین رهبر استکبار ستیزی دنیا را تشییع می‌کنیم، بزرگترین فرمانده مبارزه با آمریکا و اسرائیل، یک مرجع تقلید بزرگ و رهبر انقلاب اسلامی را تشییع می‌کنیم. وی افزود: ما شاهد بزرگترین اجتماع شیعه خواهیم بود و حتی حضور در این مراسم تشییع از سوی جریان‌های مختلف ادامه دارد. توکلی زاده گفت: رئیس قوه قضائیه عراق اعلام کرده در ۴۰ روز اول شهادت حضرت آقا هیچ ازدواج شیعی در عراق ثبت نشده و تشییع‌های نامحدود در شهرهای عراق برای حضرت آقا برگزار است. این نشان می‌دهد ما با فضایی در تشییع حضرت آقا مواجه خواهیم شد که تا حدل تجربه نکرده‌ایم؛ همین فضا را در کشمیر، پاکستان، هندوستان، افغانستان، یمن و بسیاری از بلاد اسلامی تجربه می‌کنیم.
عارف:
تغییر شرایط ایران پس از جنگ، مسئولیت افسران جنگ نرم را بیشتر می‌کند
معاون اول رئیس‌جمهور گفت: دشمن اعتراف دارد که شرایط ایران پس از جنگ با شرایط پیش از جنگ کاملاً تغییر کرده است. این تغییر شرایط، مسئولیت افسران جنگ نرم را بیشتر می‌کند چون باید متفاوت از گذشته فکر کرد. به گزارش ایسنا، محمدرضا عارف در دیدار با مدیران سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان که با حضور علیرضا کاظمی، وزیر آموزش و پرورش، برگزار شد، تأکید کرد: آموزش و پرورش زیربنای پیشرفت کشور است. از ابتدای فعالیت خود این فغدغه را داشتیم که دانش‌آموزان مدارس استعدادهای درخشان به‌گونه‌ای تربیت شوند که بتوانند کشور را باید از توانایی‌های آنان بهره‌مند شود و نه اینکه خود را برتر از سایر دانش‌آموزان بدانند. وی ادامه داد: ما در عمر اطلاعات به سر می‌بریم و با فضای نرم و فناوری مواجه هستیم و دو جنگ آینده‌ای داریم. بخشی از این منابع می‌تواند برای جنگ نرم و فضای ایران پس از جنگ با شرایط پیش از جنگ کاملاً تغییر کرده است. این تغییر شرایط، مسئولیت افسران جنگ نرم را بیشتر می‌کند چون باید متفاوت از گذشته فکر کرد. از سوی دیگر نباید بخش‌های فرهنگی و آموزشی را در اولویت نامد قرار داد بلکه آموزش و پرورش باید در اولویت اول کشور باشد. معاون اول رئیس‌جمهور با بیان اینکه سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش و آموزش عالی برای دستیابی به جهش علمی کشور است، گفت: دانشجوی نخبه باید به گونه‌ای تربیت شده باشد که حتی اگر از ایران مهاجرت کرد، هویت فردی، ایرانی و اسلامی و ارتباط خود با مراکز علمی کشور را حفظ کرده و دستاوردهای علمی خود را در اختیار دانشجویان و اساتید داخل کشور قرار دهد.

از واقعیت را می‌بینند و بخش مهم‌تری را حذف می‌کنند.

مدیریت مطلوب پیچیدگی‌ها

نکته مهم در سخنان رئیس‌جمهور نیز دقیقاً همین جاست؛ جایی که تأکید می‌کند مسائل کشور «ساده و یکبعدی نیستند و طبیعتاً راه‌حل‌های ساده بی‌تأثرند». این گزاره، در واقع یک تغییر پارادایم در نگاه به حکمرانی است: عبور از منطق «حل مسئله خطی» به سمت «مدیریت پیچیدگی». در ادبیات جدید حکمرانی، چنین وضعیتی را می‌توان ذیل مفهوم «حکمرانی در شرایط پیچیده» تحلیل کرد؛ الگویی که در آن دولت نه یک تصمیم‌گیرنده مطلق، بلکه یک «هماهنگ‌کننده در شبکه‌ای از بحران‌ها» است. در این چارچوب، موفقیت نه به معنای حل قطعی مسائل، بلکه به معنای «کنترل پایداری ناپایدارِها» تعریف می‌شود.

این نقطه دقیقاً همان جایی است که نقش علم و دانشگاه در سخنان پژوهشگران برجسته می‌شود. اشاره او به دانشگاه، صرفاً یک ارجاع آموزشی نیست؛ بلکه نشانه‌ای از یک خلأ ساختاری در حکمرانی است: فاصله میان دانش تخصصی و تصمیم‌سازی سیاسی. در سال‌های گذشته، بخش مهمی از سیاست‌گذاری‌ها یا در سطح رزم‌گرایی گرفتار شده‌اند یا در میدان رقابت‌های سیاسی فرسوده شده‌اند. نتیجه این وضعیت، کاهش ظرفیت تحلیل علمی در فرآیند تصمیم‌گیری برای شرایط پیچیده بوده است. در حکمرانی پیچیده، تصمیم‌گیری تکرش‌ته‌ای عملاً ناآرام‌د است. مسائل امروز ایران نیازمند هم‌افزایی میان اقتصاددان، جامعه‌شناس، متخصص محیط زیست، کارشناس انرژی، علوم سیاسی و مدیران اجرایی است. هیچ حوزه‌ای به‌تنهایی قادر به ارائه پاسخ کامل نیست، زیرا خود مسئله در مرز میان حوزه‌ها شکل گرفته است.